

**ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
МИРЗО УЛУГ'БЕК НОМИДАГИ
ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ УНИВЕРСИТЕТИ
ТАРИХ ФАКУЛЬТЕТИ
МАНБАШУНОСЛИК ВА АРХИВШУНОСЛИК КАФЕДРАСИ**

**“ФАН ТАРИХИ РИВОЖИГА АКАДЕМИК
А.Р.МУҲАММАДЖОНОВНИНГ ҚЎШГАН ҲИССАСИ”
(1928-2015 йй./ 92 йиллик юбилейи)**

**МАВЗУСИДА ЎТКАЗИЛГАН РЕСПУБЛИКА МИҚЁСИДАГИ
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНИ ИЛМИЙ МАҚОЛАЛАР ТЎПЛАМИ**

2020 йил 30 октябрь

ТОШКЕНТ – 2020

УЎК 327:91
КБК 66.4

«Фан тарихига академик А.Р. Муҳаммаджоновнинг қўшган ҳиссаси» мавзусидаги Республика миқёсидаги илмий-амалий анжумани мақолалар тўплами // Масъул муҳаррирлар: Сулаймонов Р. Ҳ., Жўраев З.М. Тўпловчи ношир: Жўраев З.М. – Тошкент: “Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий Кутубхонаси” нашриёти, 1-қисм. 2020. – 531 б.

Мазкур тўплагма Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020-йил 24-августдаги “Атокли адиблар ва мутафаккирлар ижодий меросини ёшлар ўртасида тарғиб қилиш ҳамда адиблар ҳаётидан самарали фойдаланиш чоратадбирлари тўғрисида”ги 502-сонли қарорлари ижросини таъминлаш мақсадида 2020 йил 30 октябрда ўтказилган «Фан тарихига академик А.Р. Муҳаммаджоновнинг қўшган ҳиссаси» мавзусидаги Республика миқёсидаги илмий-амалий анжумани илмий маърузалари жамланган.

Масъул муҳаррирлар:

Сулаймонов Рустам Ҳамидович

тарих фанлари доктори, профессор

Жўраев Зиёвуддин Муҳитдинович Жўраев

доцент в.б., тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

Ношир: Жўраев Зиёвуддин Муҳитдинович Жўраев

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети

Тарих факультети “Манбашунослик ва архившунослик” кафедраси доцент в.б., тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

Тақризчилар:

Холиқова Раҳбархон Эргашевна

тарих фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат техника университети

Ҳалим Тўраев

тарих фанлари доктори, профессор Бухоро давлат университети

Қурбонова Манзила Боқиевна

тарих фанлари номзоди, доценти Бухоро давлат университети

Таҳрир хайъати:

Муминов Алишер Гаффарович, сиёсатшунослик фанлари доктори, профессор

Исҳоқов Мирсодиқ Мирсултонович, тарих фанлари доктори, профессор

Тўраев Ҳалим, тарих фанлари доктори, профессор

Эшқобил Холиқов тарих фанлари доктори, профессор

Пардаев Мухторкул тарих фанлари доктори, профессор

Захидов Абдулқодир, тарих фанлари номзоди, доцент

Масалиева Олтиной Масалиевна, тарих фанлари номзоди, доцент

Раҳмонқулова Зумрад Бойхўрозовна, тарих фанлари номзоди, доцент

Жўраев Зиёвуддин Муҳитдинович, тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

Буриева Хайрия Аманулласевна тарих фанлари номзоди, доцент

Захидова Саховат Абдулқодировна, тарих фанлари номзоди, доцент

Чориев Шерзоджон Шокиржонович, тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

Назаров Азизбек Ёқубжонович

Ботиров Элбек Алишерович

Дусчанов Расулжон Раҳимбаевич

Китайбеков Саламат Маманович

Озодбек Неъматов

Маърузаларда келтирилган маълумот ва далилларнинг аниқлигига муаллифлар масъулдирлар.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон миллий университети Тарих факультети «Манбашунослик ва архившунослик» кафедрасининг 2020 йил 25-ноябр 7-сон қарорига кўра ҳамда

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон миллий университети Тарих факультети Кенгашининг 2020 йил 12-декабрдаги 4-сонли мажлиси қарорига кўра нашрга тавсия этилган.

ISBN 978-9943-14-595-5©2020 йил. Жўраев Зиёвуддин Муҳитдинович

Мазкур илмий тўплагма мухтарам устози киромим академик, тарих фанлари доктори, профессор Абдулахад Раҳимжонович Муҳаммаджоновнинг руҳи поклари шод бўлиши учун у кишига бағишлайман.

DOI: <https://doi.org/10.37547/ucph-01>

№	МУАЛЛИФЛАР	МАҚОЛА САРЛАВҲАСИ	БЕТЛАР
1.	ЭШҚОБИЛ HOЛИҚОВ	АРХЕОЛОГИЯ ФАНИНИНГ САРДОРИ	1-6
2.	ҲАЛИМ ТЎРАЕВ	ЎЗ ФИКРИДА ҚАТЪИЙ ОЛИМ	7-9
3.	ЗИЁВУДДИН МУҲИТДИНОВИЧ ЖЎРАЕВ	АКАДЕМИК АБДУЛАҲАД РАҲИМЖОНОВИЧ МУҲАММАДЖОНОВ ИЛМИЙ МЕРОСИ	10-18
4.	ЗИЁВУДДИН МУҲИТДИНОВИЧ ЖЎРАЕВ	МУҲТАРАМ УСТОЗИ КИРОМИМ АКАДЕМИК АБДУЛАҲАД РАҲИМЖОНОВИЧ МУҲАММАДЖОНОВ ЖОЙЛАРИ ЖАННАТДА БЎЛСУН...!	19-27
5.	ОЛТИНОЙ МАСАЛИЕВНА МАСАЛИЕВА	АКАДЕМИК А.Р.МУҲАММАДЖОНОВНИНГ БУХОРО ХОНЛИГИ МАНБАШУНОСЛИГИГА ҚЎШГАН ҲИССАСИ	28-34
6.	МУҲТОРҚУЛ ҲАСАНОВИЧ ПАРДАЕВ	УСТОЗ БЎЛСА – ШУНДАЙ БЎЛСАДА	35-39
7.	МАНЗИЛА БОҚИЕВНА ҚУРБОНОВА	АКАДЕМИК АБДУЛАҲАД МУҲАММАДЖОНОВНИНГ “БУХОРО МАКТАБИ”	40-42
8.	ҲАМИДОВА МУҲАББАТ САМАНДАРОВА	АКАДЕМИК А. МУҲАММАДЖОНОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН МЕЪМОРИЙ ЁДГОРЛИКЛАРИНИНГ ЎРГАНИЛИШИГА ҚЎШГАН ҲИССАСИ	43-47
9.	ДИЛШОДХОН ҚУРБОНОВА	ИБРАТЛИ ҲАЁТ СОҲИБЛАРИ	48-49
10.	МАХСУМА ИЛЯСОВНА НИЯЗОВА	ВОСПОМИНАНИЯ ОБ АКАДЕМИКА Р. МУХАМЕДЖАНОВЕ	50-51
11.	Ш.Ё.ҚУДРАТОВ	УЛУҒ УСТОЗНИ ЭСЛАБ...	52-53
12.	ИҚБОЛ ХЎЖАМУРОДОВА ЖАББОРОВА	ЎЗБЕКИСТОН СУҒОРИШ ТАРИХИНИНГЗАҲМАТКАШ ТАДҚИҚОТЧИСИ ВА ЗУККО МЕЪМОРИ	54-58
13.	ОЛИМЖОН ШЕРАЛИЕВИЧ КАНИМКУЛОВ, ИЛХОМ БАХРИДДИН ЎҒЛИ ЖЎРАЕВ	АБДУЛАҲАД МУҲАММАДЖОНОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ҚАДИМГИ ВА ЎРТА АСРЛАР ДАВРИ ТАРИХИГА ОИД ТАДҚИҚОТЛАРИ	59-63
14.	Ю.ҲАЙДАРОВ	БУХОРОЛИКЛАРИНИНГ ЮКСАК ЭҲТИРОМИГА САЗОВОР БЎЛГАН ОЛИМ	64-66

УЛУҒ УСТОЗНИ ЭСЛАБ...

Ш.Ё.ҚУДРАТОВ
БУХДУ БУХОРО ТАРИХИ
КАФЕДРАСИ КАТТА ЎҚИТУВЧИСИ

АННОТАЦИЯ

Ўтган асрнинг 90-йиллари бошларида истиқлол шарофати билан юртимизда барча соҳаларда кенг қамровли ислоҳотлар даври бошланиб, бу таълим соҳасини ҳам четлаб ўтмади. Натижада олий ўқув юртларига кириш имтиҳонларига тест синовлари жорий қилиниб, бир неча йилдан буён тайёрланиб, бироқ, талабалик бахтига мушарраф бўла олмаётган абитуриентларга омад кулиб боқди. Жумладан, мен ҳам Бухоро давлат университетининг тарих факультети 1-курсига талабаликка қабул қилиндим.

Мамлакатимиз тарихини ўрганиш, уни тадқиқ этиш йўлида бел боғлаб, улкан орзу-ниятлар ила факультет биносига йўл олдим. Ўша вақтларда ибтидоий давр тарихини мукаммал биладиган ва уни биз каби талабаларга тушунтириб беришдан ҳеч қачон чарчамайдиган устозимиз Аҳмад Шодиевич Жумаев аудиториямизга кириб келиб, эртадан бошлаб пойтахт, Тошкентдан устоз, академик Абдулаҳад Раҳимжонович Муҳаммаджоновнинг факультетимизга ташриф буюришларини, олимнинг “Археология” фанидан бир ҳафта давомида маъруза ўқишларини эълон қилдилар.

Калит сўзлар

Дарс, машғулотлар, илмий далиллар, дарс жараёни.

КИРИШ

Устоз бизга бир ҳафта давомида дарс машғулотларини олиб борган бўлсалар-да, биз у кишини сабоқларини ҳар куни жуда интиқлик билан кутар эдик. Чунки, ҳар сафар дарсга кирганларида янги ва янги, бир-бирини такрорламайдиган маълумотлар ҳақида сўзлаб, бизни ўзларига маҳлиё қилар эдилар.

Биз талабалар ўтилатган дарс жараёнида, Бухоро вилояти тасарруфидаги туманларнинг номланиши, топонимикаси тўғрисида савол берганимизда, устоз барча саволларимизга илмий далиллар орқали жавоб қайтариб, бизни қойил қолдирар эдилар. Домла, ҳақиқий қомусий олим эдилар.

Мен улуғ устозимиз, академик А.Р.Мухаммаджоновдан олган ўғитларим, сабоқларимдан бугунги кун талабаларига таълим беришда фойдаланаётганим дан фахрланаман. Менбутун умрим давомида устоздан олган билим ва кўникмаларимникелгуси авлодга етказишдакуч-ғайратимни аямайман. Илоҳим, устозимизнинг охиратлари обод бўлсин.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Nazarov, A. Y. (2019). THE FUND OF NATIONAL ARCHIVE OF UZBEKISTAN ABOUT THE SCIENTIFIC INSTITUTIONS IN TURKESTAN. Theoretical & Applied Science, (10), 587-589.
2. Juraev, Z. M. (2019). THE INTENTION-A CHOICE OR THE DOCTRINE OF ELECTION IN MAVARDI PRODUCT" A L-AHKOM-AS-SULTONIYA VA-L-VALOYOT AD-DINIYA". Theoretical & Applied Science, (7), 446-453.
3. Sayfullaev, N. Current Issues on Fine ARTS Education: Continuity and Prospects for Development. Religación, 4, 192-194.
4. Rustamiy, S. A. (2019). Poetical art of Yusuf Balasagun. ISJ Theoretical & Applied Science, 9(77), 256-259.
5. Kurbanova, D. (2020). Tent Of The Emir Of Bukhara (Second Half Of The 19th Century)(History Of One Exhibit From The Collection Of The State Hermitage). The American Journal of Social Science and Education Innovations, 2(12), 180-183.
6. Davlatova, R. H. (2020). USING UZBEK NATIONAL GAMES IN PRE-SCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS. Theoretical & Applied Science, (4), 112-114.
7. LUTFULLAYEVA, D. (2017). Associative dictionaries as a mirror of reflecting native speakers' word stock. Современные научные исследования и разработки, (2), 10-13.